

Advies Archeologische Monumentenzorg 2021 – nr. 21

Beoordeling van een archeologisch rapport

Bevoegd gezag: Gemeente Valkenswaard
Dhr. M. Antonis
Postbus 10100
5550 GA Valkenswaard

Datum: 18-1-2021

Project: *Plangebied Verbinding N69-Mgr. Smetsstraat, gemeente Valkenswaard. Archeologisch vooronderzoek: proefsleuvenonderzoek (RAAP rapport 4837), auteur drs. M.D.R. Schurmans, 11-12-2020.*

Van: Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)
Wal 28, Postbus 8035, 5601KA Eindhoven
Mevr. drs. Ria Berkvens
E-mail: R.Berkvens@odzob.nl
Tel. 088-3690638

Inleiding

In opdracht van Boskalis heeft RAAP in november 2020 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in het kader van het project 'Verbinding N69-Mgr. Smetsstraat' in de gemeente Valkenswaard. Dit onderzoek is noodzakelijk in verband met de voorgenomen werkzaamheden die een bedreiging kunnen vormen voor eventueel in de ondergrond aanwezige archeologische resten. De huidige Mgr. Smetsstraat zal verlegd worden ter hoogte van de geplande N69. Tussen huisnummers 40 en 44 zal de nieuwe route van de Mgr. Smetsstraat naar het (noord)westen afbuigen over een afstand van ca. 290 m, waarna een aansluiting met de N69 zal worden gerealiseerd. Het onderhavige onderzoeksgebied omvat deze verbinding tussen de huidige Mgr. Smetsstraat en de nog te realiseren aansluiting met de N69.

Uit het voorgaand bureauonderzoek¹, gecombineerd met de resultaten van de nabijgelegen opgraving², is gebleken dat voor het plangebied een middelhoge tot hoge verwachting geldt voor de aanwezigheid van archeologische resten. Aangezien een eventueel booronderzoek geen inzicht oplevert over de aard van de vindplaats, heeft het bevoegd gezag besloten om deze stap uit de AMZ-cyclus over te slaan en direct een waarderend proefsleuvenonderzoek uit te voeren.

Het doel van het proefsleuvenonderzoek is het toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting van het plangebied en het in kaart brengen van de aanwezige archeologische vindplaatsen. Hierbij dient de aan- of afwezigheid van archeologische waarden vastgesteld te worden. Indien een vindplaats aanwezig is, dan dient de behoudenswaardigheid op basis van inhoudelijke en fysieke kwaliteit (aard, datering, karakter, omvang, gaafheid en conservering) van de vindplaats te worden vastgesteld.

¹ Verhagen, F. 2018. Valkenswaard, verbinding N69-Mgr. Smetsstraat. Gemeente Valkenswaard (NB). Een Archeologisch Bureauonderzoek (BO). Transect -rapport 1659. Nieuwegein.

² Schurmans, M.D.R., in voorb., Grensridor N69. Opgraving deelgebied E, vindplaats 1. Dommelen, gemeente Valkenswaard. Archeologisch onderzoek: een opgraving. RAAP evaluatie- en selectierapport 132.

Samenvatting van het rapport

Onderzoekskader RO: Bestemmingsplanwijziging Grootte plangebied: ca. 10.646 m ² Onderzoekperiode: 12 en 13 november (veldwerk) Opdrachtgever: Boskalis Opdrachtnemer: RAAP

Tijdens het onderzoek zijn verspreid over het plangebied negen proefsleuven aangelegd met een totaal oppervlak van 944,31 m². Dit komt neer op een dekkingsgraad van 8,87% van het totale plangebied. Tijdens het veldwerk bleek het niet mogelijk om alle werkputten aan te leggen zoals was voorgeschreven in het PvE.³ Werkput 2 is ca. 2 m naar het noordwesten opgeschoven vanwege de aanwezigheid van een elektriciteitskast. Werkput 7 is in twee delen opgesplitst. De aanwezigheid van een waterbassin onmiddellijk ten noorden van de geplande werkput, een venige laag in de ondergrond en een waterverzadigde bouwvoor maakten het te onveilig om de werkput over de volledige lengte op dezelfde plaats aan te leggen. Het zuidoostelijke deel van de sleuf is dan ook naar het zuiden verplaatst. Een grote uitbreiding is aangelegd in werkput 3, met als doel om het verloop van greppel S5 in kaart te brengen.

In alle werkputten is één vlak aangelegd. Het eerste vlak is in de top van de C-horizont aangelegd direct onder het plaggendek op 70 á 130 cm -mv. In het volledige plangebied is een plaggendek aanwezig. In het noordwestelijke deel (werkputten 6-9) is de oude A-horizont nog aanwezig. In werkput 6 gaat het om een relatief dunne (ca. 8 cm), sterk humeuze laag (S8001) die in noordwestelijke richting dikker en veniger wordt. Onder deze laag is plaatselijk een lichtbruine, lemige laag aanwezig. In het meest noordwestelijke deel van werkput 9 is de bodemopbouw verstoord tot de C-horizont. In het zuidelijke deel ontbreekt de oude A-horizont, een B-horizont is plaatselijk wel aanwezig. Het akkerdek (S8000) heeft een dikte van 60 tot 130 cm, waarbij de dikte globaal toeneemt van noord naar zuid, oftewel van laag naar hoog. Opvallend is de eerder geringe dikte (ca. 38 cm) in het zuidelijke deel van werkput 1. De oudere plaggendeklagen ontbreken hier, maar er is wel nog een deel van de B-horizont aanwezig. De akkerdeklagen bestaan uit achtereenvolgens de recente bouwvoor (S8000v0) en de lagen van het plaggendek (S8000v1-4). De lagen v5 en v6 zijn verspitte lagen van de podzol.

Verspreid over de proefsleuven zijn verschillende archeologische resten (acht greppels en één kuil) aangetroffen. De greppels maken deel uit van een groter geheel van perceleringsgreppels uit de nieuwe tijd, waarvan sporen aangetroffen waren bij het proefsleuvenonderzoek in het kader van de aanleg van de N69. Het merendeel van de greppels is aangegeven op het kadastrale minuutplan van 1832. Enkel greppels S5 en S6 staan niet weergegeven. De oriëntatie is echter haaks op greppels S7 en S8 en sluiten er vermoedelijk ook op aan.

Op basis van de waardering van de aangetroffen resten, waarbij is gekeken naar zowel de fysieke als de inhoudelijke kwaliteit van de vindplaats, wordt geconcludeerd dat het gaat om een niet behoudenswaardige vindplaats. Het selectieadvies luidt: vrijgeven.

Beoordeling

Het rapport is goed geschreven en voldoet aan de eisen uit het PvE en de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie. Wij hebben slechts enkele opmerkingen ter verbetering van het rapport:

- Fig. 6 hierop zijn ook de sporen van de opgraving zichtbaar. Licht dit ook toe. En geef uitleg bij de afkorting PIP.
- &3.3: uit welke contexten zijn de vondsten afkomstig?

Selectieadvies

Met de uitvoering van dit archeologische onderzoek is de archeologische waarde van het gebied in voldoende mate vastgesteld. Er zijn bij het sleuvenonderzoek geen waardevolle archeologische vindplaatsen aangetroffen. Archeologisch vervolgonderzoek is dan ook niet noodzakelijk.

³ Schurmans, M.D.R., 2020. Programma van Eisen Plangebieden Verbinding N69 – Mgr. Smetsstraat en parallelweg Braambos-Varkensakkers. Gemeenten Bergeijk en Valkenswaard. Archeologisch proefsleuvenonderzoek, optie doorstart naar opgraving. RAAP-pve 2300. Weesp.

De aanwezigheid van archeologische resten kunnen echter nooit geheel worden uitgesloten op basis van het uitgevoerde onderzoek. Mochten er tijdens toekomstige grondwerkzaamheden toch onverwacht archeologische vondsten en structuren worden aangetroffen, dan dient men dit zo spoedig mogelijk bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de gemeente Valkenswaard te melden (Erfgoedwet 2016, artikel 5.10).